

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДИРЕКЦИЯ „ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

РЕГЛАМЕНТ
НА НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
„НАЙ - ДОБРА БИЗНЕС ИДЕЯ“
ЗА УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА

ОРГАНИЗАТОР: Министерството на образованието и науката

I. ЦЕЛИ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

Да се осигури възможност на учениците от професионалните гимназии по икономика в страната за:

- засилване мотивацията за пълноценно усвояване на учебното съдържание, базирано на междупредметните връзки в посока предприемачество;
- стимулиране на иновативността, креативността и екипната работа;
- насърчаване развитието на предприемаческа култура и предприемаческо мислене;
- насърчаване на нагласата за продължаващо и самостоятелно учене чрез стимулиране на състезателното начало;
- творческа изява на придобитите знания, умения и компетентности в областта на иновациите и предприемачеството;.

Да се осигури възможност на професионалните гимназии за:

- реализация и популяризиране на постигнатите резултати на изявени ученици;
- стимулиране на сътрудничеството и обмен на идеи с висшите учебни заведения и бизнеса.

II. УЧАСТНИЦИ В СЪСТЕЗАНИЕТО

Състезатели – 24 ученици от XII клас, които се обучават във всички професионални направления, професии и специалности от Стопанско управление и администрация, съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Училищен кръг на състезанието – всички ученици от XII клас на професионалните гимназии по икономика в страната, област на образованието Стопанско управление и администрация.

Предварителна квалификация – всички класирани на първо и второ място ученици на училищния кръг на Състезанието.

Национален кръг на състезанието – всички класирани ученици от 1 до 24 място на Предварителната квалификация.

III. ЕТАПИ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

1. УЧИЛИЩЕН КРЪГ

Срок за провеждане – до 9 февруари 2023 година.

Разработването на бизнес идеите и класирането са индивидуални.

Училищният кръг се провежда на два етапа:

- първи етап – писмено и анонимно разработване на бизнес идеите;
- втори етап – устно представяне и защита на бизнес идеите при разкрита анонимност.

Училищните комисии спазват всички изисквания към организацията и провеждането на училищния кръг, описани в раздел VI, т.2.1. на настоящия Регламент.

2. ПРЕДВАРИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Срок за провеждане – до 27 февруари 2023 година.

За участие в предварителната квалификация се допускат ученици, заели първо и второ място на училищния кръг на състезанието в професионалните гимназии по икономика.

Комисията по предварителната квалификация оценява всички бизнес идеи, изпратени от професионалните гимназии по икономика в РБ, разкрива анонимността на участниците и изготвя протоколи:

- 1) за резултатите на всички участници в предварителната квалификация;
- 2) за класираните ученици от 1 до 24 място и три резерви (следващите 3 в класирането) за допускане до участие в националния кръг на състезанието;

Двата протокола се сканират и изпращат на главния експерт в дирекция „Професионално образование и обучение“, Министерство на образованието и науката, на електронен адрес: a.porov@mon.bg

3. НАЦИОНАЛЕН КРЪГ

Дати на провеждане – 29.03. - 31.03.2023 г.

Място за провеждане – гр. Гоце Делчев

Домакин на състезанието – Неврокопска професионална гимназия „Димитър Талев“ - гр. Гоце Делчев.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ, ВЪРХУ КОЕТО СЕ ПРОВЕЖДА СЪСТЕЗАНИЕТО

Състезанието включва представяне на бизнес идея по конкретен проблем и проверява усвояването на ключовите компетентности и уменията за успех на учениците в областта на предприемачеството и икономическите науки.

Учебното съдържание се базира на междупредметните връзки в професионалните гимназии по икономика и включва теми, свързани със същност на предприемачеството; качества, обществена роля и имидж на предприемача; връзка пазарна икономика – предприемачество; стартиране на собствен бизнес и основните аспекти на предприемаческото мислене и поведение; креативни методи и техники за идентифициране на възможности и създаване на бизнес идеи; инструменти за разработване на бизнес модел; видове предприемачески риск; етичното бизнес поведение, корпоративна социална отговорност и екологично мислене; техники и инструменти за управление на времето и вземане на решения; принципи при формулиране на цели и видове цели; работа в екип и комуникативни способности.

V. ФОРМАТ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

Националното състезание „Най-добра бизнес идея“ се организира и провежда присъствено при спазване на всички противоепидемиологични мерки, стриктно следване на всички изисквания и предписания на здравните власти за съответния период от време.

VI. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

1. Общи изисквания към организацията и провеждането, отнасящи се за всички кръгове на състезанието

Общите изисквания към организацията и провеждане на всички кръгове на Състезанието се определят съгласно т. 111, раздел II Организиране и провеждане на състезанията по професии, Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на РБ, утвърдени със Заповед на министъра на образованието и науката за съответната година.

2. Изисквания към организацията и провеждането за съответните кръгове на състезанието

2.1. Организация и провеждане на училищния кръг

Директорът на всяко училище определя със заповед Комисия за организиране и провеждане на училищния кръг на състезанието и Комисия за оценяване на участниците в училищния кръг на състезанието.

Комисията за организиране на училищния кръг:

- 1) Определя броя на бизнес идеите, с които може да участва всеки ученик/чка;
- 2) Запознава всички ученици с критериите за оценяване на двата етапа на училищния кръг;
- 3) Определя срок за разработване и представяне на бизнес идеите;
- 4) Извършва дейностите по засекретяване и разсекретяване- разкриването на анонимността се извършва след приключване на оценяването на бизнес идеите на първи етап и преди провеждането на втори етап на училищния кръг на състезанието;

5) Определя дата и място за провеждане на втория училищен етап - представяне и защита на бизнес идеите.

Комисията за оценяване на участниците в училищния кръг на състезанието:

1) Изготвя предварително критерии за оценка на бизнес идеите и представянето на учениците, като се съобразява с критериите за оценка на предварителната квалификация, посочени в Таблица 1, т.2.2.;

2) Извършва оценяване и класиране на бизнес идеите на първия училищен етап и изготвя протокол за резултатите.

Състезанието на първия етап от училищния кръг е анонимно.

За да се осигури анонимност при участието на първи етап на училищния кръг е необходимо всеки ученик да направи следното:

- да попълни декларация за авторство (по образец - Приложение 1), да я постави в малък плик и да го запечата;

- да постави малкия запечатан плик заедно с разработката в голям плик;

- да постави големия плик с разработката си на мястото и в срока, определени от комисията по организиране на училищния кръг.

Изисквания към разработките на учениците.

Желаещите да участват трябва да представят на хартиен носител:

- кратко резюме на бизнес идеята си в обем 7 реда;

- представяне на бизнес идеята (наименование, точно описание, обосновка на избора, защо според автора идеята е иновативна, целева група, устойчивост, стартови разходи и очаквани ползи от реализиране на бизнес идеята) в обем до 2 страници, формат А 4, шрифт - Times New Roman, размер – 12 pt, двустранно подравняване, междуредие - 1,15 lines;

- визуално представяне на бизнес идеята – в обем 1 страница, формат А4;

- използвана литература и други източници.

3) Извършва оценяване на втория училищен етап и изготвя протокол за резултатите;

4) След приключване на втория училищен етап изготвя окончателен протокол за класиране на участниците, въз основа на резултатите от двата етапа на училищния кръг на Състезанието;

5) Изпраща по електронната поща в 2дневен срок сканирано копие на окончателния протокол от училищния кръг на главния експерт в дирекция „Професионално образование и обучение“, Министерство на образованието и науката, на електронен адрес: a.porov@mon.bg.

За участие в следващия кръг - Предварителна квалификация, се допускат учениците, чиито бизнес идеи са класирани на първо и второ място в съответната професионална гимназия по икономика.

Председателят на комисията за организиране на училищния кръг на състезанието е отговорен за изпълнение на изискванията за включване в Предварителната квалификация на класираните ученици (съответно - първо и второ място) от училищния кръг.

За да се осигури анонимност при оценяването и класирането и в предварителната квалификация, е необходимо спазване на изискванията за анонимност, а именно:

1) Попълнена декларация от ученика за авторство по образец - Приложение 1 от Регламента.

2) Попълнена декларация от ученика за информирано съгласие, Приложение, Заповед за съответната година за утвърждаване на правила за организирането и провеждането на ученическите олимпиади и национални състезания;

3) Двете попълнени от ученика декларации 1) и 2) да бъдат поставени в малък плик, който след това да се запечата;

4) Малкият запечатан плик да се постави заедно с разработката на ученика в голям плик.

Двете класирани идеи на първо и второ място на училищния кръг – двата големи плика от т.4) трябва да се изпратят от името на училището (с оглед спазване на изискването за анонимност) до 13 февруари 2023 г. (важи датата на пощенското клеймо), на адрес:

1421 София

ул. „Розова долина“ № 1

Национална финансово-стопанска гимназия

Импулсен център за обучение по предприемачество

(за Национално състезание по предприемачество „Най-добра бизнес идея“)

Писмата се изпращат по пощата с обратна разписка или по друг начин, гарантиращ получаването им от адресата.

Бизнес идеите, които не отговарят на изискванията се дисквалифицират.

2.2. Организация и провеждане на предварителната квалификация

Предварителната квалификация на всички бизнес идеи, които са класирани на първо и второ място на училищния кръг се извършва съгласно критерии, посочени в раздел VII., Таблица 1 на настоящия *Регламент*.

В състава на Комисията по предварителната квалификация се включват:

- представители на катедра "Предприемачество" на Университета за национално и световно стопанство;

- представители на бизнеса;

- учители по икономически учебни предмети от професионални гимназии по икономика.

Членовете на Комисията подписват *Декларация за безпристрастност и поверителност*, секретност на ползваната база данни, информацията по предварителната квалификация и цялостното организиране и провеждане на състезанието, приложение *Заповед № РД 09 – 2784/*

29.10.2019 год. за утвърждаване на правила за организирането и провеждането на ученическите олимпиади и национални състезания.

Членовете на комисията са отговорни за осигуряване на пълна анонимност на участниците при проверката и оценяването на бизнес идеите. Разкриването на анонимността става след приключване на оценяването и извършване на класирането.

Комисията изготвя протоколи:

- 1) за резултатите на всички участници в предварителната квалификация;
- 2) за класираните ученици от 1 до 24 място и три резерви (следващите 3 в класирането) за допускане до участие в Националния кръг на Състезанието;

Двата протокола се сканират и изпращат на главния експерт в дирекция „Професионално образование и обучение“, Министерство на образованието и науката, на електронен адрес: a.porov@mon.bg в срок до 27 февруари 2023 г.

При невъзможност на класиран ученик/ученичка да се включи на националния кръг на състезанието поради възникване на извънредни обстоятелства, се уведомява за участие съответната по ред резерва от списъка на класираните участници в предварителната квалификация.

2.2. Организация и провеждане на финален кръг на Национално състезание по предприемачество „Най- добра бизнес идея“

За провеждане на състезанието се осигурява: помещение с възможност за работа на 6 екипа с 4 ученици, 6 компютъра с достъп до интернет, маркери и флипчарт.

Участниците се разпределят в екипи на случаен принцип.

По зададен проблем (казус) участниците генерират бизнес идеи.

Представянето и защитата е само на една от бизнес идеите, чийто избор екипите обосновават в процеса на представянето (останалите бизнес идеи само се обявяват).

Критериите, по които ще се оценяват бизнес идеите, се представят на екипите веднага след обявяването на казуса (проблема).

За разработването на бизнес идеята на всеки екип се осигуряват компютър/ лаптоп, достъп до интернет, комплект маркери и флипчарт хартия.

Времето за представяне и защита на бизнес идеята на всеки екип е 20 минути. Всички членове на екипа трябва да вземат участие в представянето и защитата на бизнес идеята.

Класирането е екипно- първо, второ и трето място.

Цялостната организация на състезанието се осъществява от главния експерт в дирекция „Професионално образование и обучение“, Министерството на образованието и науката, Регионалните управления на образованието, Катедра "Предприемачество" на Университета за национално и световно стопанство, училището – домакин на състезанието, Импулсен център за обучение по предприемачество на Националната финансово-стопанска гимназия и учители по

икономика и предприемачество от професионални гимназии по икономика в страната.

3. Задължения на директора на училището-домакин

Директорът на училището-домакин;

- 1) осигурява здравословни и безопасни условия на работните места за провеждане на състезанието и специалист за отстраняване на възникнали технически повреди по инструментариума, техниката, съоръженията или при други непредвидени обстоятелства.
- 2) утвърждава информационните и рекламните материали.

4. Комисии за организиране и провеждане на съответния кръг от състезанието

Комисията за организиране и провеждане на училищния кръг, предварителна квалификация и националния кръг на състезанието:

- 1) разработват правила и регламент за провеждане на съответния кръг състезанието;
- 2) отговарят за организационно-техническото и материалното осигуряване на съответния кръг от състезанието;

Комисията по оценяване на постиженията на учениците на съответния кръг изпълнява всички дейности по т.2.1., 2.2. и 2.3. от Регламента.

В състава на Комисията може да се включат:

- представители на катедра "Предприемачество" на УНСС, Център на учебно-тренировъчните предприятия към МОН и Джуниър Ачийвмънт, България;
- представители на бизнеса.

VII. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

Всички бизнес идеи, които са допуснатите до предварителна квалификация и националния кръг се оценяват по единни критерии, посочени в Таблица 1:

Критерии	Максимален брой точки
Наименование, описание на бизнес идеята и обосновка на избора	5
Иновативност на бизнес идеята – Идеята е иновативна за страната: 1-5 точки – Идеята е иновативна за Европа: 6-10 – Идеята е иновативна в света: 11-15 точки	15
Реалистичност (в т.ч. потребност от капитал - видове инвестиционни и оперативни разходи, приходи, възвращаемост)	10
Дефиниране на целевата група.	10
Устойчиво развитие (опазване на околната среда и грижа за обществото)	15

Прегледност и яснота на описанието (форматиране: шрифт – Times New Roman, размер – 12 pt, двустранно подравняване; междуредие - 1,15 lines; правопис; изказ)	5
Общо:	60

VIII. РЕСУРСНО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

A. Министерството на образованието и науката осигурява:

1. Финансовите средства за:

- храна, нощувки и пътни разходи на учениците, класирани за участие в национален кръг на състезанието;
- необходимите материали и консумативи за изпълнение на задачите в националния кръг а състезанието;
- грамоти за участие на всеки ученик състезател и на всеки учител ръководител;
- медали за индивидуалното и купи за училищното класиране от първо до трето място от съответните състезателни дисциплини.

2. Цялостната организация, координация и контрол на състезанието.

Цялостната организация, координация и контрол на състезанието се осъществява от главния експерт в дирекция „Професионално образование и обучение“, Министерството на образованието и науката.

Б. Съорганизаторът и партньорите (предприятия, браншови организации, медии и др.) под формата на дарение осигуряват:

- материали, необходими за нормалното провеждане на националния кръг на състезанието;
- награден фонд – морални и материални награди (предметни, сертификати и др.);
- фирмени информационни и рекламни материали.

В. Професионалните гимназии осигуряват:

- необходимите материали;
- финансовите средства за командировъчни – дневни, нощувки и пътни разходи на всеки учител ръководител;
- участието на регионални администрации и на фирми партньори;
- популяризирането чрез сайтовете на училищата и чрез регионалните медии на училищния кръг на състезанието и участието на съответното училище в националния кръг на състезанието;
- предоставянето на резюмирана информация в МОН след провеждане на националния кръг на състезанието.